

ALTERNATIV -

BUDGET 2025

Med plan för 2026 och 2027

Innehållsförteckning

Politisk inriktning	sid 3
Tufft utgångsläge för regioner och kommuner	sid 4
Övergripande mål för Region Blekinge	sid 4
Hållbar regional utveckling och stärkt folkhälsa Uppdrag och Indikatorer	sid 5
En nära och god vård med bra tillgänglighet Uppdrag och Indikatorer	sid 10
Attraktiv arbetsgivare och tillitsbaserat ledarskap Uppdrag och Indikatorer	sid 12
God kvalitet och en resurseffektiv organisation Uppdrag och Indikatorer	sid 15
Långsiktig ekonomisk planering med god kostnadskontroll Uppdrag och Indikatorer	sid 17
Budget 2025 med planer 2026 och 2027 Prioriterade satsningar 2025 – 2027	sid 18
Bilagor	sid 20
Bilaga 1. Resultatbudget	
Bilaga 2. Prioriterade satsningar	
Bilaga 3. Övriga satsningar, Förfogandeanslaget	
Bilaga 4. Effektiviseringar	
Bilaga 5. Nämndbudget	

Politisk inriktning

I vår budget finns satsningar för ett attraktivt Blekinge, så att fler också ska kunna bo och arbeta i Blekinge. Vi ger också hälso- och sjukvården bättre förutsättningar att klara sitt uppdrag och stärker primärvården rejält. Vår budget innebär även en storsatsning för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för medarbetarna. Vi ser att det är just inom dessa områden som vi har allra störst utmaningar för att skapa det Blekinge vi vill.

Blekinges befolkning minskar för femte året i rad och vi är nästan 2 000 färre blekingar än 2020. En minskande befolkning innebär både minskade skatteintäkter och lägre statsbidrag till Regionens verksamheter. Oroande är också att såväl offentliga som privata arbetsgivare fått allt svårare att rekrytera arbetskraft till de arbetstillfällen som växer fram. Detta är ett dubbelfel som måste adresseras mycket tydligare än vad SD-styret i Region Blekinge gör.

För att vända befolkningsutvecklingen behöver attraktionsarbetet mer resurser. Men också en regionledning som aktivt driver på i alla sammanhang, för detta kräver ett aktivt regionalt ledarskap. Vi vill stärka Blekinges attraktivitet och länsgemensamma resurser och avsätter därför pengar till bland annat kollektivtrafiksatsningar, till folkhälsoarbetet och för det länsgemensamma arbetet med kompetensförsörjning.

Vi tillför hälso- och sjukvårdens verksamheter 210 miljoner kr de kommande tre åren, bland annat för att korta vårdtiderna i cancervården. Vi förstärker primärvården med 180 miljoner kr i syfte att sätta ordentlig fart på omställningen till en mer nära vård. En nära vård är en avgörande del för en bra hälso- och sjukvård i hela länet, och för att bättre klara utmaningen med en växande andel äldre med stora vårdbehov.

Det tredje området vi satsar på är personal och medarbetare. I vår budget finns 120 miljoner kr under tre år för arbetsmiljöinsatser och för att höja löneutrymmet. Vi vill förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet och testa olika arbetstidsmodeller, till exempel att kombinera arbete med individuell kompetensutveckling och teamutveckling på arbetsplatsen. Vårt ”arbetsmiljö- och attraktionspaket” ska utformas i tät dialog med fackliga organisationer.

Trots våra satsningar kvarstår utmaningarna inom främst sjukvården. Det är inte ett unikt Blekinge-problem utan resultatet av en nationell sjukvårdskris som M-regeringen med stöd av SD inte hanterar på långa vägar. Trots löften om att ingen vårdpersonal skulle sägas upp sker det runt om i landet. Trots vallöftet om att bli landets ledande sjukvårdsparti väljer både SD och KD att prioritera skattesänkningar för de rikaste i stället för rimliga förutsättningar i sjukvården. Varken högerregeringen eller stödpartiet SD tar ansvar för välfärden.

Vi är övertygade om att det går att skapa utveckling i hela Blekinge, men det ställer krav på ett politiskt ledarskap med förmåga att leda Blekinge rätt. Blekinge behöver en långsiktig plan för både sjukvården och det regionala utvecklingsarbetet. Detta ser vi inte något av i nuvarande SD-ledda regionledning. Blekinge och Blekingeborna förtjänar ett bättre styre.

Christina Mattisson, gruppledare (S)

Kevin Ny, gruppledare (C)

Tuftt utgångsläge inför 2025 för regioner och kommuner

“Långt ifrån vad som kan betecknas som god ekonomisk hushållning”

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) räknar med att resultatet för regionsektorn 2024 försämras till -16 miljarder kr trots förstärkningar av statsbidragen. Skälet är främst svag ökning av skatteintäkterna och ytterligare kostnadsökningar för pensionerna.

Enligt SKR “Ekonomirapporten, maj 2024” kommer regionernas situation att vara fortsatt svår även de närmast kommande åren. Trots besparingsåtgärder, att pensionskostnader beräknas minska med 25 miljarder och skatteintäkterna öka med 4,8 procent kommer regionernas sammantagna resultat fortfarande vara negativt 2025. Tack vare förstärkta skatteintäkter förbättras resultatet 2026, men redan 2027 faller det till en nivå som i merparten av regionerna ligger långt ifrån vad som kan betecknas som god ekonomisk hushållning.

Det finns många tecken på att kvaliteten inom sjukvården har ökat bland annat tack vare ny kunskap, nya läkemedel och annan medicinteknisk utveckling. Samtidigt understryker SKR att den positiva kvalitetsutvecklingen inom sjukvården inte löser finansieringen eller kompetensförsörjningen som ökade behov av välfärd för med sig kommande år. Det finns också stora skillnader i förutsättningar att bedriva vård. Befolkningsunderlaget och folkhälsan varierar, vissa regioner kan koncentrera vården till få stora enheter medan andra behöver fler och mindre enheter. Systemet med kostnadsutjämning kan till viss del kompensera för olikheter men inte helt. (SKR Ekonomirapporten, maj 2024)

För Blekinge försvårar länets negativa befolkningsutveckling utvecklingen på flera områden. Det är en ekonomisk utmaning då statsbidrag och skatteintäkter blir lägre. Det innebär också svårigheter att klara kompetensförsörjningen, för såväl offentlig verksamhet som näringslivet i stort. En annan problematik kopplad till Blekinges demografiska struktur är länets underskott på unga kvinnor. Även en otillräcklig matchning på arbetsmarknaden bidrar till arbetskraftsbrist trots en fortsatt hög arbetslöshetsnivå, och blir i sig ännu ett tillväxthinder.

Region Blekinge är fortfarande i ett mycket allvarligt ekonomiskt läge. Enligt Tertialrapporten Region Blekinge 2024 uppnår inte Region Blekinge en god ekonomisk hushållning för 2024. Prognosen 2024 för hela Region Blekinge är i stället ett underskott på -553 miljoner kr.

Regionstyret SD, M och KD-s budgetbeslut för 2024 innebär att samtliga verksamheter ska ha en budget i balans vid årsskiftet 24/25. Detta kommer inte att uppnås. Budgetkravets orimlighet är tydligast för hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter med helårsprognosen enligt tertialrapport per april på -588 miljoner kr. Såväl hälso- och sjukvården som Region Blekinge som helhet riskerar därmed ett negativt resultat även 2025. Med detta som utgångsläge måste insatserna framöver handla om såväl kostnadseffektiviseringar som fortsatt utvecklingsarbete.

Övergripande mål för Region Blekinge

Hållbar utveckling och stärkt folkhälsa

Den regionala utvecklingspolitiken syftar till utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Den regionala

utvecklingsstrategin är en länsgemensam färdplan för ett Blekinge där fler lever, arbetar och utvecklas. Den innehåller mål och prioriteringar fram till 2030. Detta arbete kräver ett kraftfullt och resultatnriktat regionalt ledarskap.

En nära och god vård med bra tillgänglighet

Vårdens medarbetare ska jobba kunskapsbaserat och säkert genom att alltid använda bästa tillgängliga kunskap i varje patientmöte. Målet är att alla invånare ska få en god, jämställd, jämlik och kunskapsbaserad vård oavsett var de bor. En omställning till nära vård är väsentlig för en resurseffektiv, god och samordnad vård som också främjar jämlik och jämställd hälsa.

Attraktiv arbetsgivare och tillitsbaserat ledarskap

Alla Regionens medarbetare ska kunna jobba på toppen av sin kompetens. Detta ställer krav på en långsiktig och strukturerad samverkan med rekrytering, kompetensutveckling av befintliga medarbetare, förändrade arbetssätt och uppgiftsväxling. Regionen ska ha ett aktivt och tillitsbaserat arbetssätt och ledarskap med arbetsmiljöarbetet som en del i den dagliga verksamheten.

God kvalitet och en resurseffektiv organisation

Allt utvecklingsarbete ska utgå från befolkningens behov. Samtliga Regionens verksamheter ska kunna leverera kvalitet i alla tjänster. Alla invånare ska kunna ta del av länets gemensamma resurser och ha lika stora möjligheter till inflytande. Kvaliteten i Region Blekinges verksamheter ska därför systematiskt och fortlöpande säkras.

Långsiktig ekonomisk planering med god kostnadskontroll.

Budgeten är Region Blekinges huvudsakliga styrinstrument. Region Blekinge ska ha en god ekonomisk hushållning med en ekonomi i balans och bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Hållbar regional utveckling och stärkt folkhälsa

Att skapa förutsättningar för goda livsvillkor och en jämlik och jämställd hälsa är en uppgift för hela samhället och påverkar även länets utvecklingsmöjligheter i stort. En aktiv samverkan med kommuner, andra regionala aktörer och lokala organisationer samt intresseorganisationer stärker hållbarhetsarbetet.

Det regionala ledarskapet

Den regionala utvecklingspolitiken syftar till utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet (Tillväxtverket). Det är landets 21 regioner som ansvarar för att strategiskt leda och utveckla det regionala arbetet för en hållbar utveckling i respektive län. "Växtplats Blekinge" är en länsgemensam färdplan för ett Blekinge där fler lever, arbetar och utvecklas. Den regionala utvecklingsstrategin innehåller mål och prioriteringar fram till 2030.

Enligt den senaste befolkningsstatistiken (SCB, Kvartal 1, 2024) har Blekinges folkmängd åter igen minskat (-333 personer). Befolkningsutvecklingen ser problematisk ut även framöver. Blekinge får också en allt äldre befolkning; 2040 väntas 27 % i Blekinge vara 65 år eller äldre. Den demografiska utmaningen är en av de viktigaste frågorna för den framtida regionala utvecklingen. När andelen äldre ökar och andelen personer i arbetsför ålder minskar ska färre

personer försörja allt fler. Blekinge behöver attrahera fler i arbetsför ålder och öka sysselsättningsgraden. Det är grundläggande för att klara välfärdens utmaningar.

Det som driver befolkningsminskningen i Blekinge är framför allt att antalet födda förväntas understiga antalet döda. Att utflyttningen till andra delar av landet är större än inflyttningen bidrar också till minskningen. För att vända utvecklingen i Blekinge krävs att varje aktör tar ansvar för sin del men också bidrar till helheten. Vikten av samverkan kan inte nog betonas.

Det ska vara enkelt att starta och driva företag i hela Blekinge. Ett levande näringslivsklimat innebär också fler arbetstillfällen. Det är också viktigt att Blekinge kan säkra att innovativa verksamheter stannar kvar. Ska Blekinge ha ett expansivt näringsliv, god social service och sjukvård behöver länet också tänka nytt. Det gäller inte minst kring kompetensförsörjningen, som är en både komplex och nyckelfråga där ingen enskild aktör kan lösa frågan utan alla inblandade behöver bidra ("Kompetensförsörjning Handlingsplan för Blekinge").

Med gemensamma handlingar kan länet forma förutsättningar för utbildningar inom länet till kompetenser som efterfrågas. Blekinge behöver en samsyn och länsgemensam samverkan för att öka möjligheterna till jobb i Blekinge även för medflyttande i samband med rekrytering.

Den globala uppvärmningen kräver en radikal grön omställning av samhällets produktion och konsumtion. Regioner och kommuner behöver därför göra kraftfulla insatser inom bland annat kollektivtrafik och avfallshantering och för att säkra infrastruktur och byggnader mot klimatförändringens konsekvenser. Även de gröna näringarna (jordbruk, skog, trädgård och landsbygd) har en viktig roll i ett hållbart samhälle vars försörjningsförmåga och krisberedskap också handlar om en hållbar livsmedelsproduktion.

Om fler Blekingar ska välja att göra sina resor med kollektivtrafiken är det avgörande att turförändringar eller andra ingrepp inte försvårar resandet. Långsiktighet och stabilitet öppnar för ökade marknadsandelar inom överskådlig tid. Det är dock angeläget att se över och justera erbjudanden över tid, för att ge nya möjligheter att resa kollektivt. I det ingår också att erbjuda flexibla transportalternativ såsom samåkningstjänster och öppen närtrafik.

Idag råder konkurrenssituation mellan regioner kring bland annat nationella investeringar. Regionerna har också olika förutsättningar att bedriva sina uppdrag inom hälso- och sjukvård och regional utveckling. Avgörande för tillväxtarbetet är därför att säkerställa att Blekinge även har en stark röst i beslutsprocesser som påverkar regionen i såväl nationell som internationell kontext, till exempel har frågor kopplade till vatten och marina miljöer blivit allt viktigare på den europeiska arenan. Intresset för vattenrelaterade frågor och de blå näringarna öppnar möjligheter även för Region Blekinge att som regional aktör visa upp sig och knyta värdefulla kontakter på tillgängliga europeiska plattformar och nätverk i Bryssel.

Blekinges strävan att växa är nära sammankopplad till det regionala företräddarskapet och insatser för att stärka regionens inflytande och representation. Det ställer krav på ett kraftfullt och resultatnriktat regionalt ledarskap. Region Blekinge måste därför, och mer markant än idag, prioritera det regionala utvecklingsarbetet och som samordnande kraft i länet bidra till en hållbar samhällsplanering.

Det länsgemensamma folkhälsoarbetet

Skillnader i hälsa syns fortfarande i statistik och jämförelser. Blekingar med lägre utbildning och sämre inkomst har sämre hälsa och löper större risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Bland lågutbildade kvinnor ökar inte medellivslängden i samma takt som andra grupper utan förväntas snarare sjunka. Hälsan hos barn är ojämnt fördelad i Blekinge och barn i Blekinge har olika förutsättningar redan från start. Tandhälsan, en annan viktig markör för jämlik hälsa och bestämningsfaktor för framtida ohälsa, visar att andelen barn med tidig karies ökar.

Folkhälsoarbetet är en angelägenhet för alla och många aktörer har jobbat länge med att informera om livstidsförändringens betydelse. Hälso- och sjukvårdens uppdrag att förebygga ohälsa finns inskrivet i hälso- och sjukvårdslagen. Här ingår ett primärpreventivt uppdrag att förebygga ohälsa och det är framför allt primärvården som axlar det ansvaret. Kommunerna har ett ansvar för människors hälsa och välfärd enligt hälsoskyddslagen och socialtjänstlagen. Folkhälsoarbetet ska alltså vara en tydlig aspekt i bland andra omställningsarbetet för jämlik hälsa, i arbetet med nära vård och i den länsgemensamma strategin för suicidprevention.

Folkhälsoinsatser är också betydelsefulla för att samordna och säkerställa Regionens insatser för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet (inför Samsjuklighetsreformen). Även den nya socialtjänstlagen (juli 2025), med bland annat ett tydligare barnperspektiv och en mer förebyggande och tillgänglig socialtjänst, behöver mötas med ett helhetsperspektiv i gemensamma satsningar och ansvarstagande.

Barn och ungas hälsa påverkas av flera faktorer såsom uppväxtvillkor och hemmiljö, socioekonomiska förutsättningar, möjlighet till fritidsaktiviteter och tillgång till fysisk aktivitet. Regionen och kommunerna har ett gemensamt ansvar att uppmärksamma barn och unga i behov av samordnat stöd, så att dessa får sina rättigheter tillgodosedda. Det länsgemensamma ansvaret att ge bättre förutsättningar för hälsa hos barn och unga behöver leda till att även andra komplexa samhällsutmaningar hanteras.

Initiativet att kraftsamla för ungas psykiska hälsa i Blekinge inom ramen för den nationella satsningen Uppdrag psykisk hälsa (UPH) ska därför formas så att den blir en viktig kugge och beståndsdel i det långsiktiga länsgemensamma uppdraget för barn och ungas psykiska hälsa. ”De system vi har byggt upp för att förbereda våra barn för vuxenlivet skapar ohälsa och vi klarar inte av att möta komplexiteten i hälsoutmaningen. (..) Vi ser också att föräldrar och vuxna som jobbar med och för barn och unga ofta lider av psykisk ohälsa. Hur ska dessa föräldrar och vuxna kunna gjuta framtidstro i den yngre generationen? En generation som dessutom troligen har en viktigare uppgift än någon före dem, att ställa om hela vårt samhälle.” (UPH Blekinge: Mission Psykisk hälsa i skolan)

Att antalet och andelen äldre i befolkningen ökar får effekter på folkhälsan i stort. Även om det är positivt att vi får möjlighet att leva fler år, finns det mycket som tyder på att antalet friska år inte ökar i samma utsträckning. Det innebär bland annat att fler personer lever med demens och andra kroniska sjukdomar som är vanliga bland äldre. Psykisk ohälsa är också vanligt bland äldre. (Folkhälsomyndigheten)

Inom UPH Blekinge har därför även äldres psykiska hälsa identifierats som ett behov att jobba länsöverskridande med. Utmaningarna med en åldrande befolkning finns inom boende och transporter, stadsplanering, hälso- och sjukvård och omsorg. ”Det handlar om att skapa samhällen som är goda att åldras i, där vi kan uppleva livskvalitet och skapa förutsättningar för hälsa, psykisk som fysisk, långt upp i åren. Samhällen där alla är inkluderade, tas i anspråk och kan leva aktivt och så långt möjligt kunna skjuta upp behovet av vård och omsorg. Något som är betydelsefullt, både för individen och för samhället.” (UPH Blekinge: Mission Äldres psykiska hälsa)

Folkhälsa är en viktig process i den regionala utvecklingsstrategin Växtkraft Blekinge och Region Blekinge ska vara en drivande kraft i det länsgemensamma arbetet att minska hälsoklyftorna. Allt folkhälsoarbete måste hållas ihop till en helhet, i hela Blekinge. Likt annan samverkan ingår det även i folkhälsoarbetet att ta fram strategiska handlingsplaner för fler offensiva åtgärder. Det är ett uppdrag för samtliga Blekinges folkhälsoaktörer att bidra till de strukturförändringar som behövs för en bättre folkhälsa i hela länet.

Samverkan - för förändring och resultat

Region Blekinge ska utifrån sitt regionala ledarskapsuppdrag och i länsgemensam samverkan aktivt bidra till insatser för en mer inkluderande arbetsmarknad och ett breddat utbud av utbildningar. Att länet även upprättar en ”Blekinges inflyttarservice” ökar möjligheterna till jobb även för medflyttande, och bidrar till Region Blekinges kompetensförsörjning.

Välfungerande etablering och framgångsrik integration är viktiga nyckelfaktorer för hållbar utveckling. Integration är också en fråga om demokrati, mänskliga rättigheter och kulturell mångfald (“Integrationsstrategi Blekinge 2023 – 2026”). Med bred samverkan och fokus på en inkluderande och jämställd arbetsmarknad ökar möjligheterna till framväxt och utveckling.

Den regionala samverkan måste bättre än idag leda till att också nyanländas erfarenheter och kompetens tas tillvara. Här har Regionägda Blekinge Folkhögskola en viktig uppgift att fortsätta erbjuda utbildningar inom bland annat vård och omsorg och för grundläggande behörighet till yrkesskola eller högskola. Samtliga länets folkhögskolor behöver ses som en resurs för kompetensförsörjning och för satsningar på bristyrkesutbildningar.

Region Blekinge måste mer aktivt och brett över länet samverka i arbetet för hållbara livs- och boendemiljöer. Här ingår även arbetet med en långsiktigt hållbar livsmedelsstrategi för att trygga livsmedelsförsörjningen. Det handlar om mat-säkerhet i ett förändrat klimat, förlust av biologisk mångfald, energiomställning och behovet av en mer hälsosam och hållbar konsumtion. Därför ska också den potential som inryms i den ”blå och gröna ekonomin” utnyttjas på ett hållbart och skonsamt sätt för natur och berörda ekosystem.

Blekinge har idag akuta utmaningar i och med en lång kust och skärgård som synbart kommer att påverkas av klimatförändringarna. Här måste Region Blekinge och länets kommuner kraftsamla och planera för nödvändiga insatser och anpassningar till ett förändrat klimat. Det handlar bland annat om påverkansarbetet för havsbaserad vindkraft.

En bostadsmarknad i balans och ett ökat bostadsbyggande är viktiga faktorer för att öka den regionala utvecklingen och tillväxten i länet. Byggsektorn är också en av de branscher som pekas ut som särskilt viktiga att ställa om till mer cirkulär och hållbar.

Under kommande år förväntas behovet av nyproducerade bostäder öka i Blekinge i samband med bland annat företagsetableringar, Sydostlänken och NATO-medlemskapet. Den länsgemensamma avsiktsförklaringen "Gemensamma intentioner bostadsbyggande Blekinge" innebär att Region Blekinge ska agera aktivt med bland annat framtagandet av dialogmodeller med olika aktörer och för att hantera byggnation i känsliga och icke känsliga områden.

Region Blekinge måste i samråd med kommunerna även fortsätta satsa på kollektivtrafiken så att ännu fler kan välja klimatsmarta och prisvärda alternativ för både arbetsresor och på fritiden. Det kan handla om Sommarbiljett med fler regioner, att införa även ett 20/60-kort för pendlare och förslag till lov-kort för länets barn och ungdomar.

I samverkan mellan offentliga aktörer, civilsamhälle, näringsliv, akademi och invånare kan en region tillsammans ta sig an problem och finna lösningar. Det kan handla om att utveckla eller förbättra nya tjänster eller identifiera hinder för innovation och verksamhetsutveckling. Medborgardialoger liksom lokala och regionala mötesplatser för innovation, utveckling och samverkan är centrala också för att möta de utmaningar som offentlig sektor står inför.

Region Blekinges egna verksamheter ska ha ett systematiskt och integrerat miljö- och hållbarhetsarbetet på alla nivåer, med arbetssätt som medverkar till att uppnå de regionala målen utifrån FN:s Agenda 2030 kring hållbar utveckling och hälsa. Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet ska vara naturligt integrerade i Region Blekinges verksamheter.

Region Blekinge ska ta initiativ för att öppna en Blekingeambassad i Stockholm, i samverkan med Blekinges kommuner, näringsliv och andra aktörer däribland Blekinge Tekniska högskola. Nya mötesplatser bidrar till att sätta Blekinge "på kartan" och gör länets möjligheter mer kända även för investerare, företag och nationella beslutsfattare.

Uppdrag

Inrätta arbetsstipendier för kulturarbetare *Regionala Utvecklingsnämnden*

Medborgardialoger med unga vuxna om attraktiva Blekinge *Regionala Utvecklingsnämnden*

Utöka Blekingemodellen 2.0 med kostnadsfria resor *Regionala Utvecklingsnämnden*

Driva på folkhälsoarbetet för minskade hälsoklyftor i Blekinge *Samtliga nämnder*

Hälsosamtal från 40 år, i Regelboken för Hälsoval Blekinge *Regionstyrelsen*

Genomföra Folkhälsolyftet *Regionala Utvecklingsnämnden*

Indikatorer

Kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade transporter ska öka.

Den negativa befolkningsutvecklingen i Blekinge ska brytas.

Andelen barn som tar del av vaccinationsprogrammet inom BVC ska öka.

Fler 6-åringar respektive 12-åringar ska ha kariesfria tänder.

En nära och god vård med bra tillgänglighet

Blekinges hälso- och sjukvård liksom tandvården ska i största möjliga mån ges så nära medborgaren som möjligt. När behovet inte kräver ambulans eller akutsjukhusets resurser ska vårdcentralen vara dörren in. En ökad kontinuitet och bättre tillgänglighet är några av de viktigaste målen i omställningen till nära vård, och för tilliten till vården.

Utvecklingsarbete samtidigt med åtgärder

Sveriges regioner har i grunden samma uppdrag men det finns stora skillnader i förutsättningar att bedriva vård. Befolkningsunderlaget varierar, folkhälsan är ojämlik och medan vissa regioner kan koncentrera vården till få stora enheter behöver andra fler och mindre enheter. (SKR; "Ekonomirapporten, maj 2024")

Situationen för Blekinges hälso- och sjukvård är mycket bekymmersam med fortsatt stora underskott, långa vårdköer och bristande tillgänglighet. Arbetsvillkoren är tuffa samtidigt med kompetensbrist även nationellt i flera för sjukvård och tandvård viktiga professioner.

På kort sikt måste vårdköerna kortas och tillgängligheten avsevärt förbättras. Men det fordras också en tydligare långsiktig strategi för en mer jämlik och jämställd vård, med primärvården som nav och i samspel med annan hälso- och sjukvård och socialtjänsten. Här ingår att skynda på arbetet med en handlingsplan för att nå Socialstyrelsens riktlinje om 1100 listade patienter per allmänspecialist i primärvården. Ska målet realiseras i närtid behöver primärvården och Hälsoval Blekinge en ekonomisk förstärkning. Inom Folk tandvården är tillgängligheten markant påverkad för vuxna patienter på grund av ett stort antal vakanser. Verksamheten har också långa köer inom specialisttandvården.

Även om vi håller oss friska allt högre upp i åldrarna är det fler som lever med sjukdom och funktionsnedsättningar om det finns många äldre i befolkningen. Risken för svårare och mer komplexa sjukdomstillstånd ökar också. En central del inom nära vård är att patienter med komplexa och omfattande behov erbjuds mobila, även avancerade, vårdinsatser hemma. Alla mobila vårdinsatser ska ske i ett sammanhang, även insatserna i kommunernas primära vård.

Cancervården är planerad vård som behöver ske skyndsamt. Men Blekinge når fortfarande inte de rekommenderade tidsintervallerna för vissa vårdinsatser inom flera cancersjukdomar. Detta är inte acceptabelt och insatser måste nu göras i hela vårdkedjan. Det behövs också ett större fokus på samarbetet med andra regioner, främst inom Södra sjukvårdsregionen.

Akutprocessen är en viktig del i omställningsarbetet. Genom överenskommelsen mellan staten och SKR om "God och nära vård 2022 En omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav" har även Region Blekinge i uppdrag att utveckla ambulanssjukvården, göra den mer jämlik och effektiv och anpassa den till de förändringar som omställningen till god och nära vård innebär. Det handlar bland annat om insatser för att korta responstider, bättre förutsättningar för samordning av sjuktransporter och kompetenshöjande insatser för medarbetare inom ambulanssjukvården.

Viktiga insatser påbörjades och väntetider kortades för barn och ungdomar med behov av stöd och vård i och med Regionplan 2023 – 2025 (beslut RF november 2022) om att succesivt

öka resurserna för detta med totalt 60 miljoner kr. Barn och ungdomars psykiska ohälsa ska därför fortsätta vara ett prioriterat område och förstärkas resursmässigt.

För att ytterligare korta köerna och säkra en sammanhållen vårdkedja för barn och unga med psykisk ohälsa måste utvecklingsarbetet i enlighet med handlingsplanen i "Utvärderingen av barn och unga med behov av vård och psykiatriska insatser" fortsätta utan ändrad inriktning. Att privatisera verksamheten riskerar en sammanhållen vårdkedja och en mer ojämlig vård.

Det behövs även göras insatser för att Ungdomsmottagningen (UMO) ska vara mer tillgänglig och på tider och i kanaler som passar barn och ungdomar. Öppettiderna varierar fortfarande stort mellan mottagningarna i länet. Att höja kvalitén och därmed också tillgängligheten på länets samtliga UMO behöver vara högt prioriterat.

En otillräcklig tillgänglighet i tandvården måste mötas med ett kraftfullt rekryteringsarbete jämte fler och olika utbildningsinsatser. Tandvården behöver också fortsätta göra insatser för att minska hälsoklyftorna, däribland säkra den uppsökande tandvården för äldre på kommunernas boende, tandvården för de som behöver mycket omvårdnad under längre tid och gå vidare i samverkan med barnhälsovården samt förskola, elevhälsa och socialtjänst.

Region Blekinge har tillsammans med kommunerna ett delat ansvar som huvudmän för primärvården. Det gemensamma arbetet förutsätter en fungerande samverkan på såväl tjänsteledningsnivå som motsvarande politisk nivå. Samverkan ska kvalitetssäkra en hög vårdkvalitet och patientsäkerhet, som att patienter får komma hem när de är medicinskt färdigbehandlade och sjukhuset samtidigt kan frigöra vårdplatser.

Handlingsplanen för ökad patientsäkerhet som tas fram i samverkan med kommunerna ska etablera principer, prioriteringar och mål för patientsäkerhetsarbetet. Det är betydelsefullt att den också beslutas på politisk nivå för att tydliggöra även politikens ansvar för patientsäkerheten.

Bästa tillgängliga kunskap

Alla regioner samverkar och har förbundit sig att stödja systemet för kunskapsstyrning och bidra med resurser och kompetens. Kunskapsstyrning är centralt för all kvalitetsutveckling för att nå en jämlik och resurseffektiv vård av hög kvalitet. Det handlar bland annat om metoder för behovsanalyser, kunskapsstöd genom behandlingsrekommendationer och sammanhållna vårdförlopp, användningen av nationella kvalitetsregister och att identifiera förbättringsområden tillsammans med patienten.

Syftet är att vårdens medarbetare ska jobba kunskapsbaserat och säkert genom att alltid använda bästa tillgängliga kunskap i varje patientmöte. Målet är att alla invånare ska få en god, jämlik och kunskapsbaserad vård oavsett var de bor.

Region Blekinge har under några år byggt upp sitt arbete med kunskapsstyrning genom lokala programområden och samverkansgrupper, och ska nu fokusera på implementering och tillämpning av bästa möjliga kunskap samt uppföljning och resultat. Det är viktigt även inför politiska beslut att det finns tillgång till kvalitetssäkrade och adekvata underlag om Blekinges sjukvård, och även i ett relevant jämförande perspektiv.

I Ekonomirapporten, maj 2024 påtalas vikten av att använda statistik för att både följa den egna utvecklingen över tid och göra jämförelser med andra. Genom att jämföra sig på detaljnivå och utnyttja relevanta kostnadsåtgångar kan regioner hitta nya kostnadseffektiva metoder och mönstra ut gamla. Samtidigt behöver regionerna vara uppmärksamma på att det finns slumpmässiga variationer som kan ge en missvisande bild av utvecklingen. Det finns också olika bakomliggande riskfaktorer för olika sjukdomar i olika regioner.

Avgörande för allt omställnings- och förändringsarbete, som i grunden ska ge en resurseffektiv och kvalitativt hög verksamhet, är ett tydligt ledningsstöd. Region Blekinge behöver utveckla sitt stabsarbete och dess olika stödfunktioner så att dessa kan leda och strukturera de insatser som behövs under alla förhållanden.

En omställning till nära vård är essentiell för en resurseffektiv, god och samordnad vård som också främjar jämlik hälsa. I den sammanhållna struktur för nära vård i Blekinge ("Färdplan för vårdens fortsatta utveckling 2023 – 2027") som togs fram av verksamhetsansvariga gavs förutsättningar för ett strategiskt övergripande beslut i Regionfullmäktige.

Det är mycket oroande med den ovisshet som nu omgärdar arbetet för nära vård, med majoritetsstyret s k Juniavtalet och budget 2024. Ambivalensen kring färdplanen och den fortsatta inriktningen har gjort att det långsiktiga strategiarbetet i princip helt avstannat. Detta riskerar även negativa konsekvenser för den långsiktighet som krävs i arbetet för en god hälso- och sjukvård och en bättre kostnadskontroll med ekonomi i balans.

Uppdrag i arbetet för en nära vård och bra tillgänglighet

Utöka kompensationen för ökad vårdtyngd i regelboken för Hälsovalet *Regionstyrelsen*

Införa hälso- och sjukvårdspedagoger på offentliga vårdcentraler *Hälso- och sjukvårdsnämnden*

Korta tidsintervallerna inom cancervården *Hälso- och sjukvårdsnämnden*

Prioritera jämlika öppettider och fler professioner på UMO *Hälso- och sjukvårdsnämnden*

Säkerställa uppsökande tandvård på kommunernas boende *Hälso- och sjukvårdsnämnden*

Indikatorer

Andel som får kontakt med primärvården samma dag ska öka.

Andel som bedömts av legitimerad personal i primärvården inom 3 dagar ska öka.

Andel som fått ett första besök hos BUP inom 30 dagar ska öka.

Antalet nya patienter som erbjuds besök i tandvården inom 12 månader ska öka.

Attraktiv arbetsgivare och tillitsbaserat ledarskap

I Region Blekinge ska man som anställd kunna utvecklas i sitt jobb och ta karriärsteg oavsett yrke. Att rekrytera och behålla kompetenta medarbetare och chefer ställer krav på en säker arbetsmiljö, rimliga arbetsvillkor, en jämställd kompetensförsörjning och ett tillitsbaserat ledarskap och arbetssätt på samtliga nivåer, med goda förutsättningar också för delaktighet och dialog.

Säkerställa rätt kompetens på kort och lång sikt

Kompetensförsörjningen är en av framför allt hälso- och sjukvården och tandvårdens största utmaningar. Avsaknad av personella resurser och kompetenser får konsekvenser för kvalitén

och tillgängligheten i vården. I takt med att digitaliseringen förbättrar och effektiviserar Regionens verksamheter behövs specifika kompetenser ”in-house” även inom Regionservice.

Alla Regionens medarbetare ska kunna jobba på toppen av sin kompetens. Det förutsätter att fler yrkesgrupper i Regionen får möjlighet att kombinera jobb med utbildning eller forskning, utveckla sin kompetens på arbetstid och ges likvärdiga möjligheter till specialistutbildning. Detta ska därför återspeglas i Regionens arbete med akademisk organisering. Med Region Blekinges kompetensmodell som bas ska fler verksamheter kunna utveckla modeller för specifika yrkesgruppers och medarbetares kompetens- och karriärutveckling. Detta måste inte minst inom hälso- och sjukvården och tandvårdens verksamheter ske planmässigt.

Kompetensförsörjning ställer höga krav på verksamheterna att arbeta långsiktigt, strukturerat och i samverkan med rekrytering, kompetensutveckling av befintliga medarbetare, förändrade arbetssätt och uppgiftsväxling. I detta ingår ett jämställdhetsperspektiv i både målstyrnings- och uppföljningsprocessen. För att bidra till en jämställd kompetensförsörjning i hela Regionen behövs ett resolut och målinriktat arbete för att ta tillvara kompetens och förmågor hos utrikes födda, få fler män att ta anställning i vården och ge personer med funktionsnedsättning fler möjligheter till anställning.

För att jobba mer aktivt med kompetensförsörjning inom vissa bristyrken behövs också en utvecklad och mer samordnad samverkan inom Södra regionvårdsnämnden. Idag finns en utbildning för sjuksköterskor som vill vidareutbildas inom endoskopi. Ett annat exempel på nytt område för utbildning kan vara röntgensjuksköterskor.

En bra arbetsgivare skapar bra verksamhet

Region Blekinge ska vara en heltidsorganisation med möjlighet till deltid. Det ska vara möjligt att förena arbete och privatliv. Ett ambitiöst vardagsarbete för en god arbetsmiljö och rimlig arbetsbelastning är grundläggande för en attraktiv arbetsgivare.

Att införa och använda konceptet Rätt använd kompetens (RAK) i hela organisationen är en viktig del i arbetsmiljöarbetet och för rimliga arbetsvillkor. Det är därför nödvändigt att nu både implementera pågående projekt i verksamheterna och identifiera nya områden för snabb tillämpning. Rätt använd kompetens och större nyttjande av digitaliseringen kommer frigöra tid och resurser i hela organisationen. Även lärdomar av pandemin måste tas bättre tillvara så att Regionen får funktionella och rationella arbetssätt för både samverkan, distansarbete, kommunikation och beslutsfattande.

Det finns en rad viktiga skäl för att Region Blekinge måste bli av med hyrberoendet. Det ökar kontinuiteten för patienterna och kvaliteten i vården som ges. Det gör också att arbetsmiljön förbättras. Hyrberoendet i Region Blekinge är fortfarande oacceptabelt stort. För att Region Blekinge ska nå avgörande effekter för både patientsäkerhet och arbetsmiljö måste Regionens lednings- och stabsfunktioner nu intensifiera arbetet med att fasa ut hyr- och konsultberoendet. Det ska vara högprioriterat.

Ett aktivt och tillitsbaserat ledarskap och arbetssätt innefattar både ett stort mått av frihet för chefskapet och en tydlighet av chefers yttersta ansvar för såväl verksamhet som arbetsmiljö. Region Blekinges enkäter om hållbart medarbetarengagemang (HME) har visat att det finns behov av såväl kulturförändring som andra arbetssätt. Även de nya reglerna för dygnsvila och förläggning av arbetstid sätter fokus på vikten av insatser i det praktiska personalarbetet och i arbetet med hälsosamma scheman.

Region Blekinge ska ha gemensamma riktlinjer som gäller hela koncernen, däribland regler för tjänstledighet för att prova nya jobb och gemensamma tolkningar om vad olika yrkesgrupper kan och får göra utifrån sin kompetens. Det behövs också en större tydlighet vad gäller uppdrag, beslutsmandat, ägandeskap och ansvar såväl för den enskilda chefen som i det koncerngemensamma arbetet.

För att varje enskild medarbetare ska kunna förstå sin del och sin roll är det väsentligt med en stor tydlighet i kommunikationen, där även kontinuerlig feedback och återkoppling liksom transparens inför och efter beslut är en nödvändighet. För att nå en bättre samsyn om mål och visioner behövs också ett närvarande, tillitsfullt och engagerat politiskt ledarskap.

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete

Som arbetsgivare har Region Blekinge en skyldighet att vara aktiv och vidta åtgärder för att ta bort eller minska riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetet. Arbetsmiljöarbetet ska vara en del i den dagliga verksamheten och ske i samverkan. Det praktiska arbetet ligger på verksamhetsnära chefer men regionledning och stabsled ska ha god kontroll över det systematiska arbetsmiljöarbetet i hela organisationen.

Riskbedömningar och uppföljning ska vara ett naturligt arbetssätt. Detsamma gäller för de skyndsamma åtgärder som måste tas för att möta behov som uppföljningar visar. Insatserna ska ha en bred förankring för att ge bästa resultat. Det ställer krav på återkommande och fördjupade dialoger även mellan arbetsgivare och medarbetarnas fackliga företrädare.

Återkommande riskbedömning och utbildning är centralt i arbetet att minska risker för trakasserier, hot, våld, mutor och korruption. Region Blekinge ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att medarbetare utsätts för otillåten påverkan.

Alla medarbetare ska ha tillräcklig utbildning och information och även kunna erbjudas särskilt stöd och handledning. Det ska också säkerställas att den som lärmar Regionens visselblåsarfunktion förblir anonym. De arbetssätt som nu tas fram för att Region Blekinges organisatoriska struktur med intern kontroll, regelverk och utbildningar också ska innefatta och motverka risker för välfärdsbrottslighet, ska vara implementerade under 2024.

Bemanningsläge och kompetensbrist är en utmaning för hela sjukvårdssverige. Samtidigt har tempot inom sjukvården blivit mer krävande med scheman som kan innebära att man jobbar dag, kväll och natt samma vecka, och det påverkar återhämtningen mellan arbetspassen. Välfärdens medarbetare pressas också av vårdtyngden när patienter som ligger på sjukhus är

mer vårdkrävande. Frågan om det är möjligt och önskvärt att korta arbetstiden har därför fått ny aktualitet även inom sjukvården.

Region Blekinges medarbetare måste ha rimliga villkor för att orka ett helt yrkesliv. Det brådskar för Region Blekinge att som arbetsgivare och tillsammans med de fackliga organisationerna hitta delvis nya lösningar för ett hållbart arbetsliv, och att Regionen är attraktiv som arbetsgivare.

Uppdrag i personal- och arbetsmiljöarbetet

Införa ett ”Arbetsmiljö- och attraktionslyft” *Regionstyrelsen*

Säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete *Samtliga nämnder*

Indikatorer

Sjunkande sjukfrånvaro.

Andel arbetstid som utförs av egna läkare och sjuksköterskor ska öka.

Externa avgångar ska minska.

Ett ökande Hållbart medarbetarengagemang (HME-index).

God kvalitet och en resurseffektiv organisation

Allt utvecklingsarbete ska utgå från befolkningens behov. Samtliga Regionens verksamheter ska kunna leverera kvalitet i alla tjänster. För att tillgodose invånarnas behov av god service och leverera god kvalitet ska Region Blekinge återkommande utveckla kvalitet och effektivitet i tjänster som levereras, oavsett verksamhet.

Hållbart framgångsarbete

Resurserna ska används effektivt och bästa möjliga kvalitet levereras. Kvaliteten i Region Blekinges verksamheter ska därför systematiskt och fortlöpande säkras. Mål och resultat ska följas upp på verksamhetsnivå, förvaltningsnivå och regionnivå. Uppföljningen ska återkopplas till berörda och ligga till grund för utveckling och kvalitetsförbättringar.

För att nå långsiktiga ekonomiska och resurseffektiva mål med bibehållen kvalitet i service och tjänster, krävs inte bara fortlöpande analyser av samtliga verksamheter utan också ett driv i åtgärdsarbetet. Samtliga verksamheter måste fokusera på uppdraget att effektivisera verksamheten och manas att även ta fram åtgärder och insatser på kort sikt för att närma sig en ekonomi i balans.

Jämställdhetsarbete på regional och lokal nivå har ett stort demokratiskt värde och handlar i grunden om rättvisa. Oavsett kön eller könsidentitet ska du kunna förvänta dig lika stor del av länets gemensamma resurser och ha lika stora möjligheter till inflytande. Fram till 2025 ingår Region Blekinge i SKR-s utvecklingsarbete Modellregion för jämställdhetsintegrering. Målet är en likvärdig service och jämställd resursfördelning och att tillämpa jämställdhetsperspektivet i Agenda 2023-arbetet för en social hållbar region.

Jämställdhetsperspektiv i beslut och verksamheter är centralt för kvalitén i Region Blekinges service och tjänster, och arbetet utifrån modellkonceptet ska leda till förbättringar i ledning

och styrning. I detta förhållningssätt ingår också krav på ett tydligt barn och ungas perspektiv på alla verksamhetsnivåer. Barn och ungas möjligheter att aktivt delta i såväl utredningar som förarbeten inför politiska beslut som berör barn och unga, måste öka markant.

Region Blekinge bedriver samhällsviktig och samhällskänslig verksamhet. Det är avgörande för hela samhället att Region Blekinge kvalitetssäkrar robusthet och god beredskap för att hantera kriser och extraordinära händelser såväl i fredstid som vid höjd beredskap och krig. Hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga är ett särskilt prioriterat område och Region Blekinges hälso- och sjukvård ska göra de insatser som krävs för att säkra en god beredskap.

Processarbete och effektivisering

Budgeten är Region Blekinges huvudsakliga styrinstrument. Rutiner för uppföljning och kontroll av budgetföljsamheten är en viktig del i arbetet att kvalitetssäkra beslutsunderlag och följa upp ekonomiska effekter av fattade beslut. Budgetarbetet ska därför ge god kontroll över kostnader och kostnadsutveckling, möjliggöra nödvändiga prioriteringar och ge de olika utförarna godtagbara verksamhetsförutsättningar på kort och längre sikt. Region Blekinge ska ha resursoptimerade och förvaltningsövergripande arbetssätt och metoder.

Den övergripande handlingsplanen för effektiviseringsarbetet "Plan för effektivisering" ska möjliggöra för Regionen att närma sig jämförbara regioners nettokostnad per invånare. Det förutsätter att arbetet enligt handlingsplanen fortgår och med återkommande uppföljning även till den politiska organisationen.

Handlingsplanen är tydlig även vad gäller metoden rätt använd kompetens (RAK). Trots flerårigt arbete har RAK ännu inte införts i hela organisationen och nu fordras det att region- och stabsled implementerar de projekt som pågår. Även uppdraget som getts i "Plan för effektivisering" att identifiera och verkställa nya områden för rätt använd kompetens ska skyndas på. Region Blekinge ska ha infört RAK som metod i hela organisationen nästa år.

Det är ett ofrånkomligt krav att minska hyr- och konsultberoendet kraftigt och resoluta insatser ska göras för att rekrytera egna medarbetare. Region- och stabsledet ansvarar också för att de insatser som initieras för att minska hyrberoende och konsultinköp inte får en ansenlig påverkan på verksamhetskostnad och kvalitet eller tidsplaner för implementering.

Arbete pågår för att ta fram förslag till ett nytt strategiskt hållbarhetsprogram. Det behöver levereras i närtid då hållbarhetsprogrammet ska ersätta "Miljö- och hållbarhetsplan för Region Blekinge 2019 – 2024". En klimatbudget, det vill säga en finansiell budget för redovisning varje år, ska vara en följdriktig del i hållbarhetsprogrammet och Regionens hållbarhetsarbete. En mer synlig och uttrycklig klimatredovisning, däribland en klimatbudget, är avgörande för vilka åtgärder och klimatanpassningar Region Blekinge behöver göra framöver.

Upphandling och lokalförsörjning

Upphandlingsstrategin ska vara styrande och med inriktningsmål för bland annat effektiva offentliga köp, en rättssäker upphandling, en socialt och miljömässigt ansvarsfull upphandling och följsamhet till kollektivavtal. Region Blekinge ska ha inrättade funktioner med ansvar för inköp i de område där inköp görs och en hög avtalstrohet ska säkerställas.

En kvalitetssäkrad upphandlingsprocess med tydlighet kring bland annat kompetenser, ansvarsroller, prioritering och behovsanalyser är ett viktigt led i koncernarbetet för kostnadskontroll, effektivisering och utveckling av verksamheterna. För att nå målet ska efterlevnad av upphandlingsprocessen, d v s följsamhet till Regionens regler och standarder samt lagar och bestämmelser eller anvisningar, säkerställas inom hela organisationen.

Samtliga verksamheter har ett gemensamt ansvar för att involvering och deltagande i upphandlings- och investeringsprocesser fungerar tillfredsställande och sker i den takt som är nödvändig för att verkställa beslut.

Att satsa på nära vård innefattar också att ha en investeringsplan som prioriterar detsamma. Strategiska lokalförsörjningsplaner ska bidra till arbetet med rätt prioriteringar men det ekonomiska läget är en oroande faktor.

Det försvårar för Regionen att avsätta erforderliga investeringsmedel och en utökad driftbudget utmanar verksamheterna. Det får till följd att statusen för Region Blekinges vårdbyggnadernas försämrats i snabbare takt än vad det finns resurser till att reinvestera och modernisera. Situationen påkallar uppmärksamhet även från den politiska organisationen och borde påskynda behovet av förändringar i såväl budgetarbete som investeringsprocess.

Uppdrag i arbetet med god kontroll och resurseffektiv organisation

Region Blekinge ska ha en fungerande standardiserad upphandling *Regionstyrelsen*

Med berörda nämnder ta fram en prioriterad investeringsplan *Regionstyrelsen*

Systematisera och integrera miljö- och hållbarhetsarbetet på alla nivåer *Samtliga nämnder*

Tidig prövning av barnets bästa i berednings- och beslutsprocesser *Samtliga nämnder*

Indikatorer

Ökat Patientsäkerhetsindex.

Allmänheten ska vara mycket nöjda med Blekingetrafiken.

Medborgares och patienters förtroende för sjukvården ska öka.

Långsiktig ekonomisk planering med god kostnadskontroll

Region Blekinge ska förvalta sin ekonomi för att nå ekonomisk hållbarhet och en ändamålsenlig utformning av verksamheterna. För att ha en ändamålsenlig verksamhet med budget i balans behöver kostnadskontrollen öka.

Ekonomi i balans kräver långsiktiga strategier

Budgetarbetet ska ge en god kontroll över kostnader och kostnadsutveckling, möjliggöra nödvändiga prioriteringar och ge godtagbara verksamhetsförutsättningar på kort och längre sikt. Region Blekinge ska ha en ändamålsenlig verksamhet med en ekonomi i balans.

Arbetet för att genomföra kostnadsminskningar bedrivs just nu enligt strukturen i "Plan för effektivisering". Regionstabens roll är att samordna och stödja arbetet. Ytterst ansvarig är regiondirektören som har det övergripande uppdraget att genomföra effektiviseringsåtgärder. Region- och stabsledet har ett gemensamt ansvar att driva på för åtgärder inom de strategiska områdena och verkställa beslutade besparingar samt löpande redovisa för ansvarig nämnd.

Det är viktigt med större tydlighet kring principer för ekonomistyrning, likaså för tidsramar för beredning utifrån beslutade planerings- eller förhållningsdirektiv till verksamheterna. För att nå ekonomi i balans och inte riskera att åtgärder får motsatt verkan behöver budgetbeslut baseras på en från tjänste- och stabsledet samstämmig bild av vilka förutsättningar som råder. Det gäller även arbetet avseende finansiering av interna tjänster, där den genomlysning som redan beslutats behöver slutföras för att tillställas Regionstyrelsen för ställningstagande

Det tuffa läget till trots är ingen analys gjord av Region Blekinges ekonomi och förutsättningar. Det finns heller ingen långsiktig handlingsplan för ekonomi i balans. Det saknas också breda, partiöverskridande resonemang utifrån Plan för effektivisering, och uppföljning av arbetet samt effekterna av åtgärder sker sällan och sporadiskt.

Enligt ny styrmodell ska budgetplan för nästkommande år tas i juni. Modellen har inte fullt ut nyttjats i budgetarbetet för 2025 men tidsperspektivet är inte enskilt orsak till att budgetarbetet varit otillfredsställande. En beredningsprocess behöver ha utrymme för analyser och diskussioner om effektivitet, resurser och behov. En budgetberedning behöver också resonera kring omfattning och innehåll i den femåriga investeringsplanen och, om så behövs, även patientavgifter. Vad gäller patientavgifter ska dessa ses som ett verktyg för att styra vårdkonsumtionen till rätt vårdnivå och inte vara en del av en grundläggande finansiering av hälso- och sjukvård. Den ska utgöras av skatteintäkter och statsbidrag.

Uppdrag

Ta fram en strategisk och långsiktig handlingsplan för ekonomi i balans *Regionstyrelsen*

Indikatorer

Kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i beslutad budget.

Minskad skillnad Region Blekinges nettokostnadsnivå/invånare - jämförbara regioner. En investeringstakt som uppfyller beslutad investeringsbudget.

Budget 2025 med planer för 2026 och 2027

Ett mycket allvarligt ekonomiskt läge

Enligt Tertialrapport Region Blekinge 2024 är prognosen för 2024 ett underskott på -553 miljoner kr vilket överstiger budget med 557 miljoner kr. Underskottet gäller främst hälso- och sjukvårdsnämnden där prognosen är -588 miljoner kr för 2024. Detta kan inte hämtas hem i år utan oacceptabla konsekvenser för både patientsäkerhet och tillgänglighet.

Den sammantagna bedömningen är att Region Blekinge inte uppnår en god ekonomisk hushållning för 2024 och därmed riskerar ett negativt resultat även 2025. Trots det finns det inga politiska vare sig initiativ eller beslut om åtgärder i sjukvården med effekt 2024. Det kom heller inga klargörande på Regionstyrelsens Budgetberedning kring åtgärder 2025. Det är ytterst bekymmersamt att Region Blekinge inte haft en relevant budgetprocess.

Förutom stora underskott är kompetensförsörjningen en svaghet för flera av Regionens verksamheter. Sjukvården har fortsatt höga kostnader för hyrpersonal och kraven på sjukvården och välfärdssektorn kommer att öka ytterligare när antalet invånare över 80 år blir allt fler. Även inom Regionservice är kompetensbehovet en akilleshäl, samtidigt med krav på att minska konsultberoendet och klara investeringar och underhåll inom tilldelad budgetram.

Läget i sjukvården och även tandvården kräver en långsiktig plan och en genomtänkt strategi för vad vi vill uppnå med verksamheten. För att underlätta för verksamheterna att parallellt med åtgärdsarbetet för budget i balans också göra nödvändiga och därför prioriterade förändringar har vi avsatt särskilda resurser i Budget 2025 med planer för åren 2026 och 2027.

Vi har också lagt undan för en reserv att användas som utrymme för åtgärder under treårsperioden, på 25 miljoner kr 2025 och 50 respektive 40 miljoner åren 2026 - 2027. S och C gör inga förändringar i skattesatsen, som därmed förblir 12,04 procent.

Särskilt prioriterade satsningar och uppdrag 2025 - 2027

Resurser till hälso- och sjukvårdens verksamheter, 210 miljoner kr

Förstärkningen ska främst gå till att korta väntetider och köer, snabba på omställningen till nära vård, nå de rekommenderade tidsintervallerna inom cancervården och möjliggöra för hälsopedagoger på vårdcentraler. Förstärkningen ska också kunna användas till satsningar på UMO och underlätta för tandvården att tillsammans med kommunerna säkerställa en god munhälsa hos äldre.

Förstärkning av primärvården och Hälsoval Blekinge, 180 miljoner kr

Resurserna till primärvården ska ge alla vårdcentraler bättre möjligheter att bli navet i en nära och god vård, och därmed också utföra uppdragen inom regelverket för Hälsoval Blekinge. Förstärkningen ska användas till att öka kompensationen till vårdcentraler som har en större förväntad vårdtyngd, bland annat på socioekonomiska grunder, och till arbetet för att nå Socialstyrelsens riktlinje om 1100 patienter per specialistläkare på vårdcentralen.

Ett Arbetsmiljö- och Attraktionslyft, 60 + 25 miljoner kr

Förstärkningen på 60 miljoner kr ska möjliggöra insatser i samverkan med fackliga organisationer i bland annat rekryteringsarbetet, kompetensutveckling av befintliga medarbetare och för ledarskap utveckling och lärande. Det öppnar också för att pröva nya arbetstidsmodeller, ex vis individuellt förlagd arbetstid eller arbetstidsförkortning. För att underlätta uppdraget att minska även konsultberoendet genom att rekrytera egna medarbetare, finns 25 miljoner kr avsatta

Ett utökat löneutrymme, 60 miljoner kr

Vi förstärker löneutrymmet, det vill säga den lönepott som fördelas vid lönerevisionen, för att möjliggöra för både löneökningar och villkorsförbättringar. Förstärkningen ska bidra även i arbetet för jämställda löner och rätta till lönediskriminering på grund av kön.

Resurser för ett attraktivt Blekinge - och folkhälsan, 67 miljoner kr

Region Blekinge ska vara en drivande kraft i det länsgemensamma arbetet för länets kompetensförsörjning, i omställningen till hållbara livs- och boendemiljöer och för att minska hälsoklyftorna. Vi förstärker nu det regionala tillväxtarbetet med 7 miljoner kr årligen och avsätter dessutom pengar till kollektivtrafiksatsningar, möjliggör för arbetsstipendier till kulturarbetare och avsätter även resurser för bristyrkesutbildningar på såväl Blekinge Folkhögskola som länets övriga folkhögskolor. Vi förstärker också exempelvis folkbildningen med resurser till studieförbunden, avsätter pengar för en utökad finansiering av den regionala kulturgarantin *Blekingemodellen* samt öppnar för ett fortsatt Folkhälsolyft.

Bilaga 1 Resultatbudget 2025 – 2027 Alla belopp i miljoner kr

	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	1 169,0	1 169,0	1 169,0
Verksamhetens kostnader	-7 678,1	-7 777,0	-8 011,1
Avskrivningar	-240,0	-250,0	-270,0
Verksamhetens nettoresultat	-6 749,1	-6 857,9	-7 112,0
Skatteintäkter	4 871,6	5 029,8	5 188,7
Statsbidrag	2 083,3	2 096,9	2 115,0
Verksamhetens resultat	205,9	268,7	191,6
Finansiella intäkter	60,0	50,0	50,0
Finansiella kostnader	-130,5	-52,3	-110,1
Resultat finansiella poster	-70,5	-2,3	-60,1
Resultat	135,4	266,4	131,6
Reserverat återställandekrav	117	237	120
Resultat efter återställandekrav	18,4	29,4	11,6

Bilaga 2 Resurser för prioriterade satsningar Alla belopp i miljoner kr

Satsningar	2025	2026	2027
RS Förstärkning hälsovalet	50,00	60,00	70,00
RS Vaccinationsuppdrag	4,20		
RS Egen personal isf konsulter regionservice	5,00	10,00	10,00
RS Utökning antal upphandlare	2,00	2,00	2,00
RS Arbetsmiljö- attraktionslyft	10,00	20,00	30,00
RS Utökad löneutrymme	20,00	20,00	20,00
HSN	70,00	70,00	70,00
RUN Utökad hälsolyft	0,50	1,50	1,50
RUN Studieförbunden	1,00	1,00	1,00
RUN Bristyrkesutbildning Folkhögskolor	2,00	3,00	3,00
RUN "Blekingemodellen 2.0"	0,30	0,30	0,30
RUN Arbetsstipendier kulturen	0,30	0,30	0,30
RUN Underhåll/Restaurering befintlig konst	0,10		
RUN Tillväxtarbetet	7,00	7,00	7,00
SUMMA totalt	172,40	195,10	215,10

Bilaga 3. Övriga satsningar Alla belopp i miljoner kr

Satsningar - Förfogandeanslag	2025	2026	2027
ST-läkare	3,00	3,00	3,00
Vårdutveckling	5,00	5,00	5,00
It-stöd	1,00	1,00	1,00
Köpt vård	20,00	40,00	60,00
FVIS (framtidens vårdinformationssystem)	70,00		
Framtidens vårdlokaler, projektorganisation	10,00	10,00	10,00
Mobilitetsersättning	0,70	0,70	0,70
Dataskyddsverktyg	0,45	0,45	0,45
Utrustning nybyggda lokaler	5,00	5,00	5,00
Arbetskor	2,50	2,50	2,50
Rivning byggnader	11,00	2,00	2,00
Förstudiekostnader	12,00	0,00	0,00
Live in Blekinge	5,00	5,00	5,00
Kreativa näringar och filmteknik	2,00	2,00	2,00
Kollektivtrafik, utvecklingspott	3,00	3,00	3,00
Regionstyrelsens utrymme för åtgärder/reserv	25,00	50,00	40,00
SUMMA totalt	175,65	129,65	139,65

Bilaga 4. Effektiviseringar i verksamheterna Alla belopp i miljoner kr

Effektivisering	2025	2026	2027
Uttag extra semesterdag	12,00	12,00	12,00
Standardiserad upphandling	15,00	20,00	20,00
Administrativa effektiviseringar	5,00	7,00	10,00
Lokaler, effektivisera lokalyta administration	5,00	5,00	5,00
Ökade intäkter	5,00	5,00	5,00
Ökad följsamhet till resepolicy	5,00	5,00	5,00
Minskat konsultutnyttjande	15,00	20,00	25,00
SUMMA totalt	62,00	74,00	82,00

Bilaga 5. Nämndbudget Alla belopp i miljoner kr

	2025	2026	2027
Hälso- och sjukvårdsnämnden	4 171,7	4 211,3	4 250,6
Patientnämnden	3,8	3,8	3,9
Samverkansnämnden	0,0	0,0	0,0
Regional utvecklingsnämnd	538,1	554,5	573,2
Regionstyrelsen	1 608,1	1 659,6	1 711,3
Finansförvaltningen	-6 457,1	-6 695,7	-6 670,5
Resultat	135,4	266,4	131,6